

Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти
«Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ЗАХИСТ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН У СВІТЛІ ВИМОГ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
27 березня 2025 року

**Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти
«Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Вінницький соціально-економічний інститут
Університету «Україна»**

X Всеукраїнська науково-практична конференція

**ЗАХИСТ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН
У СВІТЛІ ВИМОГ КОНСТИТУЦІЇ
УКРАЇНИ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

27 березня 2025 р.

УДК 342.7(477)
ББК 67я43
3-38

Рекомендовано до друку
Вченою радою Відокремленого структурного підрозділу ЗВО Вінницького соціально-економічного інституту Університету «Україна»
(протокол № 4 від 27 березня 2025 року)

За загальною редакцією **Давиденко Г.В.** – доктора педагогічних наук, кандидата філологічних наук, доцента, професора кафедри соціальних технологій Вінницького соціально-економічного інституту Університету «Україна».

Укладачі:

Давиденко В.В. – завідувач кафедри бізнесу та права, доктор політичних наук, кандидат філософських наук, доцент, професор, Заслужений працівник соціальної сфери України, академік Української Академії політичних наук.

Безносюк А.М. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри бізнесу і права.

Пригоцький В.А. - кандидат юридичних наук, доцент кафедри бізнесу і права.

Олійник О.М. – заступник завідувача кафедри бізнесу і права, старший викладач.

Мисак О.І. - старший викладач кафедри бізнесу і права.

Мохнатюк В.Р. – викладач циклової комісії загальноосвітніх, гуманітарних та правознавчих дисциплін.

Матеріали учасників конференції подано за редакцією авторів

Захист прав і свобод громадян у світлі вимог Конституції України: X Всеукраїнська науково-практична конференція (27 березня 2025 р., м. Вінниця): збірник матеріалів/Уклад: В.В. Давиденко, А.М. Безносюк, О.І. Мисак, В.Р. Мохнатюк, О.М. Олійник, В.А. Пригоцький – Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2025. – с. 272.

ISBN 978-617-552-835-8

У збірнику представлено стислий виклад матеріалів з актуальних питань загально – теоретичних та прикладних проблем забезпечення і захисту прав та свобод людини і громадянина; роль міжнародних та національних систем права у забезпеченні прав людини на сучасному етапі; правові, економічні, психологічні, соціальні та реабілітаційні виклики розвитку інклюзивного середовища: національний та світовий виміри (парадигми, аспекти).

Відповідальність за висвітлений матеріал у тезах
несуть автори доповідей.

УДК 342.7(477)

© Відокремлений структурний підрозділ ЗВО Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна», 2025

© ТОВ "ТВОРИ", 2025

ISBN 978-617-552-835-8

ЗМІСТ

Вітальне слово.....	8
ВСТУП.....	9
СЕКЦІЯ 1. ЗАГАЛЬНО – ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ЗАХИСТУ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА	
Блоха М.Р., Мисак О.І. До питання про права покупця в разі придбання товару неналежної якості	11
Гріщенко М.Ю., Мохнатюк В.Р. Інституційні гарантії прав людини: роль Омбудсмена та інших незалежних правозахисних інституцій у національній системі захисту прав людини	15
Ємець В.В., Мохнатюк В.Р. Соціально-економічні права та їх юстиціабельність: теоретичні дискусії та практика конституційного судочинства	21
Жмудюк В.І., Буткалюк Г.В. Становлення та розвиток судових механізмів захисту прав громадянина в історії українського державотворення	27
Іванюта О.І., Давиденко В.В. Проблеми забезпечення балансу між правом на приватність та національною безпекою в умовах гібридних загроз	33
Катриченко Г.П., Мисак О.І. Проблемні питання спадкового договору: сучасний вимір	39
Кубанін Д.О., Олійник О.М. Еволюція концепції прав людини: від природно-правових доктрин до сучасних інтерпретацій в умовах глобалізації	44
Мудрий А.М., Давиденко В.В. Доктрина прав людини четвертого покоління: теоретичне обґрунтування та проблеми нормативного закріплення	49
Натяга А.Р., Пригоцький В.А. Щодо деяких проблем відшкодування моральної шкоди	55

ЗАХИСТ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН У СВІТЛІ ВИМОГ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Огер Г.В., Олійник О.М. Цифрові права особи в інформаційному суспільстві: виклики правового регулювання та судового захисту	60
Пригоцький В.А. Щодо принципу незмінності рішення суду	66
Слободинська Д.О., Мисак О.І. Перспективи розвитку Цивільно-правових відносин: Українська цивілістика за Умов Дії Правового режиму воєнного стану	73
Турчак А.М., Буткалюк Г.В. Історичний розвиток інституту прав людини в Україні: від конституції Пилипа Орлика до сучасних механізмів захисту	77
Штифорок Ю.В., Мисак О.І. Проблеми цивільно-правової охорони честі, гідності й ділової репутації фізичної особи в умовах дії режиму воєнного стану в Україні	82
Юрчук В.А., Мисак О.І. Актуальні проблеми укладення та виконання спадкового договору і його порівняльна характеристика із договором довічного утримання	87
Циндра Р.А. До питання сплати судового збору в адміністративних справах щодо захисту пенсійних прав колишніх військовослужбовців - учасників бойових дій	91

СЕКЦІЯ 2. РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ТА НАЦІОНАЛЬНИХ СИСТЕМ ПРАВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ ЛЮДИНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Бондарчук В.В., Олійник О.М. Діяльність європейського суду з прав людини щодо захисту прав на шлюб і сім'ю	96
Вашкевич І.В., Безносюк А.М. Національні інституції з прав людини: порівняльно-правове дослідження	101
Вусик В.В., Шевченко В.С. Механізми захисту прав людини в системі оон: сучасні виклики та перспективи	106
Гонтарук С.А., Олійник О.М. Захисні механізми протидії дискримінації через призму основних конституційних принципів	113

ЗАХИСТ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН У СВІТЛІ ВИМОГ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Зозуля Г.С., Помазанов М.О., Кримінально-правові механізми протидії воєнним злочинам у контексті забезпечення прав людини: міжнародний та національний аспекти	118
Дриль І.А., Олійник О.М. Діяльність управління верховного комісара оон у справах біженців щодо запобігання безгромадянству	124
Кальян О.С. Вплив національних конституцій на забезпечення прав людини в різних країнах	129
Клімов О.В., Мохнатюк В.Р. Роль конституційного права у забезпеченні прав і свобод людини в Україні	134
Ковальський В.М., Шевченко В.С. Захист прав людини в умовах війни: роль міжнародного гуманітарного права	140
Кубанін Д.О., Платонова Г.В. Міжнародний досвід для формування економічної безпеки української держави	145
Левицький А.О. Виконання міжнародних зобов'язань у сфері прав людини: роль національних органів влади	149
Липовецький В.В., Помазанов М.О. Конституційний механізм імплементації міжнародно-правових зобов'язань України у сфері захисту прав людини	154
Микитенко А.Г., Платонова Г.В. Інтеграція європейських стандартів прав людини у законодавство держав-членів ради Європи	160
Мисак О.І. Шлюбні правовідносини ускладнені іноземним елементом: актуальні проблеми праворозуміння	165
Мілієнко О.А. Захист від порушення прав на соціальний захист та пенсійне забезпечення внутрішньо переміщених осіб	169
Педорук А.І., Олійник О.М. Національні конституційні механізми та міжнародно-правові інструменти забезпечення принципу рівності	174
Резнік В.І., Олійник О.М. Проблеми реалізації та захисту права на освіту	179

Олійник О.М., Платонова Г.В. Соціальна реабілітація ветеранів війни з інвалідністю: міжнародний досвід та українські реалії	236
Пригоцький В.А., Мисак О.І. Реабілітаційний потенціал креативних індустрій у соціальній адаптації осіб з психічними розладами: світовий досвід та українські реалії	242
Сімяник К.В., Олійник О.М. Вплив політичних рішень на інклюзивне середовище	248
Стуков О.В., Буткалюк Г.В. Історичний розвиток доктрини соціальної держави як основи формування інклюзивного правового середовища	252
Тимрієнко І.Ю., Мохнатюк В.Р. Маркетинг інклюзивності: світові практики комунікації з різноманітними цільовими аудиторіями	258
Тимрієнко І.Ю., Мохнатюк В.Р. Інклюзивний менеджмент у бізнесі: адаптація організаційних стратегій до соціального різноманіття	264

Кальян О.С.,
к.ю.н., доцент, професор кафедри підприємництва і права
Полтавського державного аграрного університета
м. Полтава

ВПЛИВ НАЦІОНАЛЬНИХ КОНСТИТУЦІЙ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В РІЗНИХ КРАЇНАХ

Національні конституції відіграють ключову роль у забезпеченні прав людини, оскільки вони визначають основні принципи, на яких ґрунтується правовий порядок в країні. Більшість сучасних конституцій проголошує права людини як невід'ємну частину державного устрою, що гарантується на рівні основних законів. У різних країнах ці гарантії можуть мати різний обсяг і форму в залежності від історичних, культурних та політичних традицій. Наприклад, у країнах з демократичною традицією, таких як США або Франція, конституція чітко окреслює права людини як основну цінність, що є підставою для розвитку національної політики та законодавства. В інших країнах, де традиції прав людини не настільки глибоко вкорінені, такі як в деяких авторитарних режимах, конституційні норми часто обмежують ці права або не надають їм належного юридичного захисту. Таким чином, конституція кожної країни є основним документом, який визначає, наскільки ефективно будуть захищені права її громадян. Вона стає орієнтиром для створення законодавчих і виконавчих актів, які повинні відповідати міжнародним стандартам прав людини.

Одним з основних аспектів, який визначає вплив національної конституції на права людини, є її здатність забезпечувати реальну правову охорону прав. В багатьох країнах конституція гарантує права людини через закріплення цих прав у вигляді конкретних статей, проте не завжди ці права можна ефективно реалізувати. Наприклад, в деяких країнах закріплення прав людини в конституції є лише декларацією без відповідної правової процедури для їх захисту. Тому значення має не тільки формулювання прав у самій конституції, а й створення ефективних механізмів для їх реалізації, таких як незалежні суди, механізми оскарження рішень, правозахисні організації. Конституція має бути живим інструментом, який може адаптуватися до змін в

суспільстві, зокрема до нових викликів у сфері прав людини, таких як цифрові права або права меншин. Таким чином, важливою частиною конституційного захисту прав є втілення норм у реальну практику через інституційну підтримку та належне правозастосування.

У деяких країнах, наприклад, в Індії та Південній Африці, конституція є потужним інструментом у боротьбі за права меншин і соціальну справедливість. В Індії Конституція закріплює широке коло соціальних та економічних прав, включаючи права на освіту, охорону здоров'я та рівність перед законом. У країнах з багатонаціональним і багатомовним населенням важливою є роль конституції в забезпеченні культурної та мовної рівності. Наприклад, в Південній Африці після падіння апартеїду Конституція країни стала основою для забезпечення прав темношкірого населення, надавши їм рівні права з білим населенням. Це включає право на доступ до освіти, охорони здоров'я, а також право на участь у політичному житті. Подібні приклади демонструють, як конституція може стати інструментом соціальних змін і прогресу, відображаючи потреби і вимоги різних груп населення. Впровадження цих змін потребує не лише законодавчих актів, але й глибоких соціальних перетворень, що інколи потребують часу.

Конституції країн, що мають багатопартійні демократії, часто включають положення, що забезпечують політичні права та свободи. Наприклад, право на свободу слова, право на мирні зібрання та право на участь у виборах є основою демократичного процесу. У таких країнах, як Німеччина, Великобританія або Канада, конституція гарантує ці права, але важливою є й роль судових органів у забезпеченні їх виконання. Судова система, як незалежна гілка влади, контролює, чи не порушуються ці права на практиці, і надає можливість громадянам звертатися до суду за захистом своїх прав. У багатьох країнах також існують спеціальні органи, такі як омбудсмени, які займаються моніторингом дотримання прав людини та надають громадянам доступ до правового захисту. Однак навіть у демократичних країнах інколи виникають проблеми з порушенням прав людини, коли національні органи влади намагаються обмежити ці

права в ім'я національної безпеки чи іншого "публічного інтересу". Тому національні конституції мають бути достатньо гнучкими, щоб забезпечити ефективний захист прав людини в умовах сучасних викликів.

Існують також країни, де конституції не містять достатньо чітких положень щодо прав людини, або ці права обмежені в межах національних інтегресів. У таких країнах права людини можуть бути надані лише певним категоріям громадян або з обмеженнями, які дозволяють державним органам обмежувати права з різних причин, таких як безпека чи порядок. Наприклад, в деяких авторитарних країнах конституція формально проголошує права людини, але на практиці ці права можуть бути серйозно обмежені. В таких країнах часто можна побачити, що права меншин або політичних опонентів ігноруються або навіть підлягають переслідуванню. Водночас, саме в таких ситуаціях важливу роль відіграють міжнародні організації, які сприяють змінам у національних конституціях та правовому полі через механізми тиску та дипломатичних переговорів. Міжнародні суди, зокрема Європейський суд з прав людини, можуть допомогти таким країнам розвивати більш ефективні правозахисні системи, використовуючи принципи, які визнаються на міжнародному рівні. Це показує, як важливо для держав активно співпрацювати з міжнародними правовими інститутами для вдосконалення своїх національних конституцій.

Національні конституції також визначають механізми, через які люди можуть захищати свої права. Одним із таких механізмів є система конституційних скарг, яка дозволяє громадянам звертатися до вищих судових органів у випадках порушення їхніх прав. Наприклад, у Німеччині існує Конституційний суд, який є гарантом дотримання основних прав і свобод. У країнах, де така система не розвинута, громадяни можуть мати обмежений доступ до правового захисту. Це знову підкреслює важливість розробки національних конституцій таким чином, щоб вони забезпечували прості та ефективні механізми захисту прав людини. Конституція має бути документом, що не тільки гарантує права, але й встановлює чіткий процес для їхнього захисту. Для цього

держави повинні інвестувати в розвиток правосуддя та підтримку громадянських ініціатив, що сприяють забезпеченню прав людини.

Конституція має бути не лише документом, який регламентує державний устрій, але й інструментом, що гарантує стабільність правової системи в країні. У країнах, де конституція містить чітко визначені права людини, громадяни мають більше шансів на захист своїх інтересів в разі порушення прав. У таких країнах створюються потужні правозахисні інституції, які підтримують баланс між державними інтересами та правами людини. Водночас, у країнах з менш розвинутою правовою системою проблеми з дотриманням прав людини часто зводяться до порушень з боку держави або інших органів влади. Таким чином, національні конституції є основою для побудови правової держави, яка має на меті забезпечення прав і свобод своїх громадян. Вони формують основу для розвитку демократичних процесів і служать гарантом захисту прав людини, одночасно адаптуючи їх до вимог сучасного світу. Тому важливою є постійна робота над удосконаленням конституцій та правової системи в цілому.

Список використаних джерел:

1. Хавронюк, В. М. Конституційне право: теорія та практика / В. М. Хавронюк. – Київ: Юрінком Інтер, 2018. 320 с.
2. Лавров, О. С. Захист прав людини в контексті національних конституцій / О. С. Лавров. – Харків: Право, 2019. 280 с.
3. Коваленко, В. В. Роль конституцій у забезпеченні прав людини: порівняльний аналіз / В. В. Коваленко. – Львів: ЛНУ, 2020. 245 с.
4. Шевченко, І. В. Конституційні гарантії прав людини: міжнародний та національний досвід / І. В. Шевченко. – Одеса: ОНУ, 2017. 200 с.
5. Дубровіна, Т. С. Міжнародні стандарти прав людини та національні конституції / Т. С. Дубровіна. – Дніпро: ДНУ, 2021. 270 с.